

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Právnická fakulta

Základy práva mezinárodního obchodu

**SROVNÁNÍ MEZINÁRODNÍHO FAKTORINGU A
FORFAITINGU**

Monika KOLÁŘOVÁ

Právo a podnikání/1. sk.
2004/2005

OBSAH:

1. Mezinárodní faktoring
2. Mezinárodní forfaiting
3. Vzájemné porovnání mezinárodního faktoringu a forfaitingu

SROVNÁNÍ MEZINÁRODNÍHO FAKTORINGU A FORFAITINGU

Factoring a forfaiting jsou specifické metody financování mezinárodního obchodu, které se rozvinuly v druhé polovině 20. století.

1. Mezinárodní faktoring

Factoring je finanční služba, spočívající v odkupu krátkodobých pohledávek (obvykle se splatností od 30 do 90 dnů) před dobou jejich splatnosti. Dodavatelé zboží nebo služeb postupují na faktoringovou společnost - faktora - své pohledávky za odběrateli.

Factoring plní několik funkcí:

- ✚ financující – při odkupu pohledávek poskytuje faktorská společnost okamžitě zálohové platby. Tato platba probíhá na podkladě dokladů o dodání zboží zákazníkovi a zbylá částka z pohledávky se zúčtovává měsíčně (po odpočtu nákladů a provize). Dále faktor své klienty v měsíčních lhůtách informuje o stavu úhrady pohledávek za zboží. Faktor tímto financuje vývoz.
- ✚ garanční, zajišťovací – faktor na sebe bere riziko nezaplacených pohledávek. Může také zajišťovat pojištění a kontrolu splácení poskytnutých úvěrů na dodané zboží.
- ✚ administrativně-inkasní – za určitých podmínek faktoringové smlouvy může faktor pro klienta zajišťovat i administrativní a inkasní operace, např. vede účetnictví a výkaznictví klienta, zabezpečuje celní projednání zboží, vystavuje faktury pro smluvní partnery, inkasuje platby za pohledávky přímo od dovozce, apod.

Z právního a účetního hlediska je faktoring služba postavená na postoupení pohledávek. Pohledávky klienta jsou poskytovány faktoringové společnosti, čímž dochází k zásadní změně věřitele.

Factoringová společnost se tak stává novým a výhradním majitelem pohledávky včetně jejího příslušenství. Pohledávky jsou financovány na základě posouzení své celkové kvality a možných rizik ve vztahu k jednotlivým odběratelům.

Cílem faktoringu je stav, kdy dodavatel není odkázán na mnohdy několika měsíční doby splatnosti a může se svými zdroji disponovat téměř ihned. Z praktického hlediska se tedy jedná o určitý druh překlenovacího úvěru. Toto financování není navíc omezeno žádným limitem, jeho výši ovlivňuje přímo klient tím, že je schopen vyrábět a prodávat své produkty, tj. vytvářet pohledávky vhodné pro financování.

Rozlišujeme faktoring regresní (tj. se zpětným postihem dodavatele) a bezregresní (tj. bez zpětného postihu dodavatele), dále potom tuzemský a zahraniční (vývozní nebo dovozní).

Exportní (vývozní) faktoring představuje odkup, financování, správu a inkaso krátkodobých pohledávek, které vznikly na základě dodávek zboží i služeb zahraničním odběratelům.

Importní (dovozní) faktoring je služba, která klientovi umožní získat krátkodobý odběratelský úvěr na zboží, které nakupuje od zahraničních dodavatelů bez nutnosti vystavení jakékoli bankovní záruky, akreditivu, směnky aj.

Faktoring je výhodný zejména v těchto případech:

- dodavatel je přímým prodávajícím
- dodavatel má ustálený a osvědčený okruh odběratelů, s nimiž pracuje delší dobu s dobrými výsledky
- jedná se o opakované dodávky, podložené dlouhodobou obchodní smlouvou, ze které zřetelně vyplývá stabilní odbyt
- dodavatel dosahuje určité minimální výše obrátu
- platební podmínkou je hladká platba
- pohledávky mají dobu splatnosti delší než 30 dnů a dosud nejsou splatné
- když nedochází k výraznému prodlení úhrady faktur.

Kdo může využít exportní (vývozní) faktoring

- jedná-li se o opakované dodávky zboží
- pohledávky jsou před datem splatnosti
- zboží je dodáváno na volný dodavatelský úvěr bez zajištění bankovním instrumentem
- na pohledávky neexistuje právo třetích osob
- mezi dodavatelem a odběratelem existuje obchodní kontrakt
- roční objem dodávek prostřednictvím faktoringu bude zpravidla vyšší než 5 mil. Kč na odběratele.

Financování formou faktoringu s sebou přináší určité výhody jak pro dodavatele, tak i pro odběratele.

Nejčastějšími výhodami je:

- ✓ pružné získání peněžních prostředků bez zajištění vyžadovaného bankami
- ✓ okamžité posouzení žádosti a možnost uzavření smlouvy
- ✓ vykrytí sezónních vlivů
- ✓ redukce administrativy a agendy pohledávek

- ✓ převzetí profesionální správy pohledávek a jejich inkasa faktorem
- ✓ elektronická komunikace s on-line přehledem o pohledávkách a zálohách.

Factoring však znamená také určité nevýhody a to zejména pro vývozce. Který nese finanční náklady na odměnu faktoringové společnosti. A také vývozci zůstává odpovědnost za vady na zboží a povinnost řešit reklamační spory. Náklady, které musí klient vynaložit na využívání faktoringových služeb, se skládají ze dvou částí, a to faktoringového poplatku a úroku. Faktoringový poplatek odráží náklady faktora na administrativní zpracování faktur, evidenci a inkasní činnost. Úroková sazba představuje cenu za vyplácené finanční prostředky ve formě záloh.

V prvním stádiu faktor uzavře po prověření bonity zúčastněných stran s dodavatelem (klientem) smlouvu. Ve smlouvě se klient zavazuje, že bude všechny sjednané pohledávky postupovat faktorovi, který za to bude klientovi vyplácet určitý procentní podíl z hodnoty pohledávek. Ten se obvykle pohybuje v rozmezí 60 – 90 % v závislosti na kvalitě a možných rizicích.

V druhé fázi dojde k průběžnému postupování pohledávek faktorovi a převodu dohodnutých finančních částek dodavateli. Faktor vystupuje vůči odběratelům jako jejich věřitel a při nedodržení lhůty splatnosti zajišťuje upomínání a případný další postup až po soudní vymáhání.

2. Mezinárodní forfaiting

Forfaiting je odkup středně a dlouhodobých pohledávek forfaitingovou společností (forfaiterem). Odkupované pohledávky musí splňovat několik požadavků. Jejich splatnost je zpravidla delší než 90 dnů, ve většině případů jsou za zahraničním subjektem, jsou nenominovány ve volně směnitelné měně, jednotlivé transakce mají hodnotu vyšší než 200 000 USD (v přepočtu) a musí být zajištěné (zpravidla směnkou nebo bankovní zárukou).

Na rozdíl od faktoringu je vedle doby splatnosti a ručení rozdíl také v tom, že v praxi se forfaitují zpravidla jednotlivé pohledávky. Stejně jako u faktoringu přebírá odkupem pohledávky forfaitingová organizace veškeré riziko nesplacení odběratelem i ručitelem. Forfaiting je jedna z metod financování tuzemského a mezinárodního obchodu.

Forfaiter odkupuje od prodávajícího kryté importní nebo exportní pohledávky. Pohledávka může být krytá bankovní zárukou, avalovanou směnkou, nebo alternativně dokumentárním akreditivem s odloženou splatností. Ve výjimečných případech forfaitér odkoupí vlastní směnky nebo prodávajícím akceptované cizí směnky, které jsou vydány za účelem získání provozního financování. Při odkupu

platební instrumentů, zajištěných bankou a kryjících obchodní transakce, se zpravidla jedná o financování bez zpětného postihu na prodávajícího.

Forfaiting je vhodný zejména pro společnosti dodávající zahraničním odběratelům zboží či služby větších hodnot, zejména investiční celky. Pomocí této služby jednak omezí respektive zcela vyloučí rizika spojená s odběratelem, jeho teritoriem a riziko změny měnového kurzu, jednak získají provozní kapitál, ke kterému by se jinak dostaly až po velmi dlouhém čase. V případě forfaitingových operací se vyvinul sekundární trh, např. v Londýně. Forfaiter tedy může odkoupenou pohledávku dále prodat.

Náklady na forfaiting se skládají také ze dvou částí, a to forfaitingových poplatků a diskontu.

Forfaitingové poplatky zohledňují náklady spojené s administrativním zpracováním forfaitingového obchodu. Diskont je aplikovaná sazba, v podstatě se jedná o odměnu forfaitera za riziko zhoršení bonity dlužníka v období do uzavření smlouvy do odkupu pohledávky.

Nejdůležitější výhody forfaitingu :

- ✓ okamžitý přístup k hotovosti
- ✓ flexibilita služby, která umožňuje nabídku k odkupu všech pohledávek, ale i pohledávek jednotlivě
- ✓ na rozdíl od faktoringu zabezpečuje profinancování pohledávek s delšími splatnostmi od 90 dní až do 10 let
- ✓ při použití finančního forfaitingu lze prostřednictvím emise vlastních směnec získat prostředky na profinancování exportních kontraktů, stejně jako prostředky na profinancování provozu
- ✓ nabídky k odkupu je možné získat v průběhu 24 hodin.

Forfaitingový proces začíná uzavřením smlouvy mezi forfaiterem a dodavatelem. Obě strany vymezí konkrétní pohledávku, náklady spojené s odkupem, požadovanou dokumentaci a termín realizace.

Poté prodávající dodá zboží zahraničnímu odběrateli a postoupí pohledávku forfaitingové organizaci. Následuje úhrada dohodnuté finanční částky (hodnota pohledávky snižená o náklady forfaitingu) od forfaitera na účet dodavatele.

Ke dni splatnosti pak forfaitingová společnost inkasuje nominální hodnotu pohledávky přímo od odběratele respektive od jeho banky. Pokud se tak nestane, vystupuje jako věřitel a zajišťuje upomínky a další postup vedoucí k soudnímu vymáhání.

3. Vzájemné porovnání faktoringu a forfaitingu

Faktoring i forfaiting jsou speciální finanční služby, spočívající v odkupu pohledávek specializovanou organizací – faktorigovou nebo forfaitingovou společností. Nejdůležitější výhodou obou forem financování je bezesporu okamžité získání finančních prostředků ještě před lhůtou splatnosti pohledávek a přechod rizika nesplacení pohledávky na faktoringovou nebo forfaitingovou společnost.

	FAKTORING	FORFAITING
Typ odkupovaných pohledávek	krátkodobé	středně a dlouhodobé
Doba splatnosti odkupovaných pohledávek	obvykle od 30 do 90 dnů	od 90 dnů až do 10 let
Ručení	žádné	<ul style="list-style-type: none">• bankovní záruka• avalovaná směnka• alternativní dokumentární akreditiv s odloženou splatností
Vhodný pro ...	opakující se dodávky (především zboží spotřebního charakteru), podložené dlouhodobou obchodní smlouvou	dodávky větších hodnot, zejména investičních celků
Riziko nesplacení pohledávek	přebírá faktoringová společnost	přebírá forfaitingová společnost
Náklady	<ul style="list-style-type: none">• faktoringový poplatek• úrok	<ul style="list-style-type: none">• forfaitingové poplatky• diskont

Tab. č. 1 – Srovnání faktoringu a forfaitingu (zdroj: vlastní zpracování)

Použité zdroje:

[1] <http://leasing.penize.cz>

[2] www.finance.cz

[3] www.hvb.cz

[4] www.ufs.cz/factoring.htm